

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
24.04.2023 р. (протокол № 4)
Ректор

В. Мельник

Володимир МЕЛЬНИК

ПРОГРАМА
співбесіди з історії України
для здобуття освітнього ступеня бакалавра

Львів-2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму підготовки до співбесіди з історії України для абітурієнтів, які вступають на перший курс бакалаврських освітньо-професійних програм Львівського національного університету імені Івана Франка, розроблено на основі програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з історії України, здобутих на основі повної загальної середньої освіти.

Метою проведення співбесіди є виявлення рівня сформованості історичної компетентності абітурієнтів; визначення умінь орієнтуватися в історичному часі та просторі й знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства та культури, визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ; уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

Зміст завдань співбесіди з історії України охоплює теми: “Україна напередодні і в роки Першої світової війни”, “Початок Української революції”, “Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності”, “Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні”, “Західноукраїнські землі в міжвоєнний період”, “Україна в роки Другої світової війни”, “Україна в перші повоєнні роки. Десталінізація”, “Україна в період загострення кризи радянської системи”, “Відновлення незалежності України. Становлення України як незалежної держави”, “Творення нової України”.

Під час співбесіди абітурієнти повинні **знати**:

- значення ключових понять та термінів;
- дати основних подій та хронологічні межі періодів;
- перебіг подій історичного процесу;
- знакові історичні персоналії;
- історико-культурні пам'ятки, значимі для українського суспільства.

Вміти:

- визначати правильність застосування в історичному контексті понять і термінів;
- застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ;
- співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами;
- порівнювати, пояснювати, аналізувати, узагальнювати історичні факти та діяльність історичних осіб, спираючись на здобуті знання;
- встановлювати близькі та далекі причинно-наслідкові зв'язки між подіями та процесами,

- аргументовано, на основі історичних фактів обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему, толерантно ставитися до протилежних думок;
- критично ставитись до тенденційної інформації.

ПЕРЕЛІК РОЗДІЛІВ ТА ТЕМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО СПІВБЕСІДИ

Тема 1. Україна напередодні і в роки Першої світової війни

Українські землі в складі Російської та Австро-Угорської імперій. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Становище промисловості та сільського господарства. Консолідація української нації. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914–1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914–1917 рр.

Тема 2. Початок Української революції

Революційні події в Україні в 1917 – на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Кримськотатарський національний рух. “Всеукраїнський з’їзд рад” у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.

Тема 3. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності

Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918–1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919–1922 рр.). Культура та духовність.

Тема 4. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні

Закріплення більшовиків при владі. Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антирелігійна кампанія. Неп в УСРР. Вхідження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя. Форсована індустріалізація, насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932–1933 рр. – геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-х – початку 1930-х рр. Згорання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.

Тема 5. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період

Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність. Політичне і культурне життя української еміграції.

Тема 6. Україна в роки Другої світової війни

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії. Радянська окупація. Масові політичні репресії 1939–1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941–1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. “Новий порядок”. Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942–1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення

бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність.

Тема 7. Україна в перші повоснні роки. Десталінізація

Україна – співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944–1950-х рр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944–1946 рр.). Операції “Вісла” і “Захід”. Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946–1947 рр. Ідеологічні кампанії. “Чистки” творчої інтелігенції. Україна в умовах десталінізації. Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. “Шістдесятництво”. Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура й духовність.

Тема 8. Україна в період загострення кризи радянської системи

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.).

Тема 9. Відновлення незалежності України. Становлення України як незалежної держави

Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Культура. Духовне відродження. Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991–1998 рр. та в 1998–2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства.

Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

Тема 10. Творення нової України

Суспільно-політичне життя України в 2005–2013 рр. Авторитарний режим Віктора Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного, врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС для громадян України. Російсько-українська війна. Культура й духовність.

ПИТАННЯ ДО СПІВБЕСІДИ

1. Перша світова війна та українські політичні сили
2. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці
3. Універсали Української Центральної Ради (УЦР): від автономії до незалежності
4. Розбудова Української держави гетьманом Павлом Скоропадським
5. Українська Народна Республіка за часів Директорії. Симон Петлюра
6. Державне будівництво в Західноукраїнській Народній республіці.
7. Кримськотатарський національний рух у 1917–1918 рр.
8. Причини поразки українських національно-визвольних змагань 1917–1921 рр. і їх історичне значення
9. Культура, наука та духовне життя в Україні у 1917–1921 рр.
10. Вхідження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР
11. Особливості радянського політичного та соціально-економічного режиму в Україні на початку 1920-х років. НЕП
12. Ідеологізація суспільного життя в Україні у 1920 – 1930-х рр. Великий терор
13. Політика коренізації/українізації в УСРР
14. Особливості проведення форсованої індустріалізації в Україні та її наслідки
15. Насильницька колективізація в Україні. Голодомор 1932–1933 рр. – геноцид українського народу
16. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія в УСРР
17. Правовий статус українських земель у складі Польщі у міжвоєнний період. Економічне і соціальне становище населення. Український кооперативний рух
18. Українські політичні і громадські організації у міжвоєнній Польщі. Українська військова організація та ОУН
19. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання
20. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття
21. Карпатська Україна. Карпатська Січ
22. Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р.
23. Початок Другої світової війни та окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії
24. Початок німецько-радянської війни. Окупація України військами Німеччини та її союзниками
25. “Новий порядок”. Масове знищення мирного населення. Голокост
26. Рух Опору на українських землях у роки Другої світової війни. Проголошення Акта відновлення Української Держави

27. Поліська Січ. Українська повстанська армія
28. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України
29. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Наслідки війни
30. Культура та духовність у роки Другої світової війни
31. Україна – співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах
32. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944–1950-х рр.
33. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Операції “Вісла” та “Захід”
34. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР у перші післявоєнні роки. Голод 1946–1947 рр.
35. Ідеологічні кампанії та “чистки” творчої інтелігенції в УРСР у перші післявоєнні роки. Культура й духовність
36. Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах.
37. XX з’їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя в УРСР
38. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР
39. Зародження дисидентського руху та його течії. “Шістдесятництво”
40. Кримськотатарський національний рух в період загострення кризи радянської системи
41. Декларація про державний суверенітет України. “Революція на граніті”
42. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.)
43. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р.
44. Культура та духовне відродження України у 1990-х рр.
45. Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму
46. Особливості формування багатопартійності. Конституція України 1996 р.
47. Економіка України в 1991–2004 рр. Запровадження гривні.
48. “Помаранчева революція”.
49. Україна в системі міжнародних відносин. Євроінтеграційні процеси.
50. Культура й духовність України на початку 2000-х рр. Томос про автокефалію Української православної церкви 2019 р.
51. “Революція гідності” 2013–2014 рр.
52. Російсько-українська війна.

ВИМОГИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ УСНИХ ВІДПОВІДЕЙ ПІД ЧАС СПІВБЕСІДИ

У відповідях абітурієнтів оцінюються розуміння історичних процесів, правильність наведення дат, хронологічних меж найважливіших подій і процесів, понять, місць подій, обставин, учасників, результатів подій тощо. Усна відповідь повинна становити чітку, послідовну розповідь та ґрунтуватися на принципах історизму, де явища потрібно розглядати в конкретних умовах часу і місця, та об'єктивності, де історичний процес є закономірністю, що визначає процес суспільно-політичного розвитку.

При оцінюванні відповідей на питання з історії України враховується розуміння вступником закономірностей історичного розвитку України, його здатність визначити й проаналізувати об'єктивну обумовленість явищ і процесів, їхній причинний зв'язок, обґрунтувати власне ставлення до історичної події, явища, діяча.

Співбесіда передбачає усну відповідь на п'ять довільних питань із загального переліку питань з історії України. За кожне питання абітурієнт максимально отримує 20 балів, тобто разом вступник максимально може набрати 100 балів.

Оцінювання відповідей вступників з історії України (0-20)

Бали	Критерії оцінювання
0	Абітурієнт не приступив до відповіді.
1–3	Відсутнє знання основного програмного матеріалу; абітурієнт може відтворити кілька історичних термінів, явищ; обирає вірний варіант відповіді (на рівні “так-ні”).
4–6	Частково визначає хронологічну послідовність подій; розрізняє окремі історичні події та явища без зв'язку між ними. Немає знань більшої частини програмного матеріалу.
7–8	Загальне розуміння ходу історичного розвитку України в цілому і окремих його етапів; відсутнє розуміння історичних закономірностей та взаємозв'язків; абітурієнт не володіє необхідними для виконання завдання уміннями; має фрагментарні уявлення про роботу з історичними джерелами.
9–10	Абітурієнт демонструє знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкрито неповно; відповідь свідчить про володіння лише окремими поняттями та термінами, має фрагментарні навички роботи з історичними джерелами.
11–12	Вступник здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання; демонструє знання основних дат і в цілому орієнтується у хронології.
13–14	Абітурієнт демонструє загальні знання програмного матеріалу з історії України, не допускає суттєвих помилок при відтворенні

	фактичного матеріалу.
15–16	Вступник має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал у стандартних та змінених нестандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події; демонструє навички роботи з історичними документами та картами.
17–18	Абітурієнт має глибокі та повні знання історичних подій, явищ, процесів; демонструє вміння критично оцінювати діяльність історичних діячів; може визначати тенденції та протиріччя історичних процесів; вирішує творчі завдання; вільно володіє визначеними програмою знаннями та вміннями.
19–20	Абітурієнт вільно висловлюється літературною мовою та володіє системними знаннями, вміє їх самостійно набувати. Орієнтується у нестандартних ситуаціях, відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну, дає обґрунтовану власну оцінку історичним подіям та історичним постатям, суголосну до цінностей та уявлень сучасного українського суспільства, розуміє зв'язки між історією і сьогоденням.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Історія України: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академ. рівень / С.В. Кульчицький, Ю.Г. Лебедева. Вид. 2-ге. Київ: Генеза, 2012. 301 с.
2. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. Харків: Вид-во “Ранок”, 2018. 240 с.
3. Історія України: підруч. для 10 кл. закл. загал. серед. освіти / В.С. Власов, С.В. Кульчицький. Київ: Літера ЛТД, 2018. 304 с.
4. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загал. серед. освіти / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. Харків: Вид-во “Ранок”, 2019. 288 с.
5. Пометун О.І, Гупан Н.М. Історія України. 10 клас: підруч. для загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту. Київ: Оріон, 2018. 258 с.
6. Пометун О.І, Гупан Н.М. Історія України. 11 клас: підруч. для загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академ. рівень. Київ : Освіта, 2011. 343 с.

ДОДАТКОВА:

1. Власов В. С., Кульчицький С.В. Історія України: комплексне видання. Київ: Літера ЛТД, 2018. 368 с.
2. Довідник з історії України. А–Я / за заг. ред. І. Підкови, Р. Шуста; Ін-т істор. досліджень ЛНУ ім. І. Франка. Вип. 2-ге, доопрац. і доп. Київ : Генеза, 2001. 903 с.
3. Гісем О. Історія України. Довідник + тести. Повний повторювальний курс. Підготовка до ЗНО та ДПА. Київ : Абетка, 2019. 640 с.
4. Савельєв О. Історія України. Довідник. Хронологія подій. Словник для підготовки до ЗНО /О. Савельєв. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2019. 408 с.
5. Кульчицький С.В., Власов В.С., Мицик Ю.А. Історія України. Довідник абітурієнтів, школярів (ЗНО 2018) / С.В. Кульчицький, В.С. Власов, Ю.А. Мицик. Київ : Літера, 2017. 528 с.